

כניסה לתוקף של כללי הבוררות החדשים של ה-ICC

עדכון לקוחות - יולי 2026

לקוחות יקרים,

ביום 1 ביוני 2026 נכנסו לתוקף כללי הבוררות החדשים של לשכת המסחר הבינלאומית (ICC). הכללים החדשים מחליפים את אלה שקדמו להם משנת 2021 וכוללים מספר שינויים מהותיים, פרוצדוראליים ומנהליים, שהמשמעותי שבהם הוא הוספת מסלול בורות מואצת במיוחד (HEAP - Highly Expedited Arbitration Provisions).

מזכר זה מיועד ללקוחותינו העוסקים בחוזים הכוללים סעיפי בורות ICC, או השוקלים לכלול כאלה – וכן ללקוחות המנהלים כיום, או שוקלים לנהל, סכסוך בורות ICC, שכן חלק ניכר מהשינויים משפיעים ישירות על אסטרטגיית ניהול ההליך, לוחות הזמנים והעלויות הצפויות.

צוות תשתיות ופרויקטים וצוות הליטיגציה במשרדנו מנהלים, בין היתר, תיקי בורות בינלאומית בסכסוכי קבלנים ופרויקטים תחת כללי ה-ICC. השילוב בין הניסיון המסחרי-חוזי בפרויקטים מורכבים לבין הניסיון בניהול הליכי בורות בפועל מאפשר למשרדנו ליווי מקיף של הלקוח לכל אורך הדרך – מניסוח סעיף הבוררות בהסכם, ועד ייצוג בהליך עצמו.

1. על אילו בורריות חלים הכללים החדשים?

הכללים החדשים חלים על כל בורות שהחלה ביום 1 ביוני 2026 ואילך, אלא אם הצדדים הסכימו להחיל את כללי ה-ICC שהיו בתוקף במועד מוקדם יותר.

המלצה מעשית: בחוזים שנחתמו לפני יוני 2026 ובהם סעיפי בורות ICC, יש לבחון אם הסעיף מפנה לגרסה מסוימת של הכללים או לכללים שיהיו בתוקף במועד פתיחת הבוררות.

2. מסלול הבוררות המואצת במיוחד (HEAP – Highly Expedited Arbitration Provisions)

זהו החידוש הבולט ביותר בכללים החדשים. מסלול הבוררות המואצת במיוחד (HEAP) מאפשר יישוב סכסוך על ידי בורר יחיד תוך שלושה חודשים מיום ישיבת ניהול ההליך הראשונה (CMC – Case Management Conference).

מאפיינים עיקריים:

- נדרשת הסכמה מפורשת של כל הצדדים למסלול ה-HEAP, שכן הוא אינו חל אוטומטית.
- בוררות במסלול HEAP מתנהלת בפני בורר יחיד בלבד, ולא ניתן לנהלה בפני שלושה בוררים.
- הגשה מוקדמת של כתבי הטענות (Frontloading): התובע מגיש את כתב התביעה כחלק מהבקשה לפתיחת בוררות ("Request and Statement of Claim"), והנתבע מגיש את כתב ההגנה יחד עם התשובה לבקשה לפתיחת הבוררות.
- אין אפשרות להגשת בקשות לצירוף צד נוסף או לאיחוד בורריות.
- ישיבת ניהול ההליך הראשונה (CMC) תתקיים תוך 7 ימים מקבלת התיק; הפסק יינתן תוך שלושה חודשים מאותה ישיבה.
- המסלול חל ללא קשר לגובה הסכום שבמחלוקת, בכפוף להסכמת הצדדים.

המלצה מעשית: מסלול ה-HEAP עשוי להתאים לסכסוכים ממוקדים שבהם מהירות ההכרעה קריטית (כגון: סכסוכי תשלום בפרויקטים) והצדדים מסוגלים להגיש את עיקר טענותיהם וראיותיהם כבר בפתיחת ההליך. הוא מתאים פחות לסכסוכים מורכבים, מרובי צדדים או עתירי גילוי, ובפרט לסכסוכים בפרויקטים שבהם צפויות מחלוקות מסועפות.

3. שינויים בכללי ההליך המואץ ה"רגיל" (EPP - Expedited Procedure Provisions)

עודכנו סכומי התביעה עליהם יחולו כברירת מחדל הוראות הליך מואץ (EPP - Expedited Procedure Provisions):

מועד כריתת הסכם הבוררות	הסכום שבמחלוקת שיופנה להליך מואץ
31.12.2020 – 1.3.2017	עד US\$ 2,000,000
31.5.2026 – 1.1.2021	עד US\$ 3,000,000
1.6.2026 ואילך	עד US\$ 4,000,000

המשמעות אפוא היא שלגבי הסכמי בוררות שנכרתו מיום 1 ביוני 2026, מחלוקת בסכום שאינו עולה על US\$ 4,000,000 תתנהל כבירת מחדל בהליך המואץ – אלא אם הצדדים החריגו את תחולתו או שבית הדין הבינלאומי לבוררות קבע כי ההליך אינו מתאים. במסלול זה בית הדין רשאי למנות בורר יחיד; ישיבת ניהול ההליך הראשונה תתקיים בתוך 15 ימים, ופסק הבוררות יינתן בתוך שישה חודשים ממנה.

4. ביטול החובה לערוך מסמך הגדרת סמכויות (TOR) ומעבר לישיבת ניהול הליך ראשונה (CMC)

הכללים החדשים ביטלו את החובה לעריכת מסמך הגדרת הסמכויות (Terms of Reference), אשר סיכם את טענות הצדדים, הסעדים המבוקשים והסוגיות שבמחלוקת. תחתיו נדרש מותב הבוררות לקיים ישיבת ניהול הליך ראשונה (CMC) בתוך 30 ימים מקבלת התיק ולקבוע לוח זמנים דיוני. לאחר ישיבה זו לא ניתן להגיש תביעות חדשות ללא אישור המותב.

5. הכרעה מוקדמת (Early Determination) – סעיף חדש

סעיף 30 החדש לכללי הבוררות של ה-ICC מאפשר לכל צד לבקש הכרעה מוקדמת בתביעה או בטענת הגנה שהיא חסרת בסיס בעליל (manifestly without merit) או מצויה בעליל מחוץ לסמכות המותב (manifestly outside the arbitral tribunal's jurisdiction). למותב שיקול דעת אם לאפשר לבקשה להתברר.

לפי תזכיר ההנחיות של ה-ICC, יש להגיש בקשה להכרעה מוקדמת בהקדם האפשרי לאחר העלאת הטענה הרלוונטית, ולהכריע בה במהירות. ההחלטה יכולה להינתן בצו או בפסק בוררות, בהתאם לטיבה; כאשר הכרעה המסיימת סופית את הסכסוך, כולו או חלקו, תינתן בפסק בוררות.

6. שקיפות, גילוי וסודיות

בעת הגשת הבקשה לבוררות או התשובה, כל צד נדרש למסור למזכירות רשימת אנשים וגופים שעל הבוררים לשקול לצורכי גילוי וניגודי עניינים, בצירוף הסבר בדבר הרלוונטיות של כל אדם או גוף. עוד נקבע במפורש כי ספק של בורר אם נדרש גילוי יוכרע לטובת הגילוי. חידוש נוסף הוא חובה מפורשת של הבוררים לשמור בסודיות את ענייני הבוררות, בכפוף לחריגים שנקבעו בכללים. החובה לגלות מימון צד שלישי (Third Party Funding) נשמרה בכללים החדשים.

7. שינויים בהרכב הבוררים

כישורי הבוררים – ניסיון ומומחיות

בעת אישור או מינוי בורר, המזכיר הכללי ובית הדין הבינלאומי לבוררות ישקלו במפורש גם את ניסיונו ומומחיותו של המועמד, לצד אזרחותו, מקום מושבו, זמינותו ויכולתו לנהל את ההליך בהתאם לכללים.

המלצה מעשית: בעת ניסוח בקשות לבוררות או תשובות הכוללות הצעות למינוי בוררים, מומלץ לפרט במפורש את הניסיון והמומחיות הרלוונטיים של המועמד המוצע ביחס לסוג הסכסוך (למשל, ניסיון ספציפי בפרויקט תשתית או באנרגיה מתחדשת), שכן כעת יש לכך עיגון מפורש בכללים עצמם.

הרחבת כלל האזרחות בסכסוכי השקעה

ככלל, כאשר בית הדין הבינלאומי לבוררות של ICC ממנה בורר יחיד או נשיא מותב, הממונה לא יהיה בעל אותה אזרחות כמו מי מהצדדים, אלא בנסיבות מתאימות ובהיעדר התנגדות. כלל מחמיר יותר חל בסכסוכי השקעה, המתנהלים בדרך כלל בין משקיע למדינה: אף אחד מהבוררים לא יהיה בעל אותה אזרחות כמו מי מהצדדים, אלא אם הצדדים הסכימו אחרת. החידוש בכללים החדשים הוא שכלל מחמיר זה, שחל בעבר על בוררות המבוססת על אמנה בינלאומית, חל מעתה גם על בוררות המבוססת על חקיקה מדינתית להגנת השקעות.

8. מזכיר מותב ובורר חירום

סעיף 44 החדש מסדיר במפורש מינוי מזכיר מותב (Tribunal Secretary), הפועל תחת הנחיית המותב ופיקוחו, ללא האצלת סמכות ההכרעה. המזכיר כפוף לדרישות עצמאות, חוסר משוא פנים וסודיות. מינויו לא יטיל על הצדדים נטל כספי נוסף, למעט החזר הוצאות סבירות ומוצדקות.

בורר חירום – צו מקדמי

כללי 2026 מאפשרים לבקש מבורר חירום צו מקדמי המורה לצד אחר שלא לסכל את מטרת בקשת החירום. ניתן להגיש את הבקשה לצו המקדמי ולהכריע בה ללא הודעה מוקדמת ליתר הצדדים, ובלבד שלאחר מתן הצו תינתן להם מיד הזדמנות סבירה להשמיע את טענותיהם.

9. חידושים הנוגעים לפסקי בוררות

חתימה והמצאה אלקטרונית

סעיף 38(1) מאפשר למותב, לאחר התייעצות עם הצדדים ובשים לב לנסיבות, לחתום על פסק הבוררות באופן אלקטרוני או בעותקים נפרדים, ולבקש את המצאתו בפורמט אלקטרוני או בדרך אחרת המותרת לפי דין.

סמכות הנשיא לקביעת מסגרת הזמן לפסק

בכללי 2021 נקבעה ברירת מחדל של שישה חודשים למתן הפסק, שנמנתה ממועד החתימה או האישור של מסמך הגדרת הסמכויות. בכללי 2026 בוטלה ברירת מחדל זו, ונשיא בית הדין הבינלאומי לבוררות קובע או מאריך את המועד בהתחשב בלוח הזמנים הדיוני או בבקשה מנומקת של המותב.

10. שינויים בנושאי עלויות ואגרות

ריכוז סמכויות במזכיר הכללי

בכללי 2026, סמכות קביעת המקדמה על חשבון הוצאות (Advance on Costs) ניתנה למזכיר הכללי (Secretary General) ולא לבית הדין הבינלאומי לבוררות (Court) — מהלך שמיועד להאיץ את ההחלטות הפיננסיות.

אפשרות ערבות בנקאית

האפשרות להעמיד ערבות בנקאית לכיסוי חלק מן המקדמה הייתה קיימת גם בכללי 2021. סעיף 40(8) לכללי 2026 מרכז ומבהיר את הנסיבות שבהן ניתן לעשות כן.

11. עדכונים מתזכיר ההנחיות (Note to Parties)

תזכיר ההנחיות של ה-ICC (Note to Parties and Arbitral Tribunals) מספק לצדדים ולמותבים הנחיות מעשיות בנוגע לניהול בורריות ICC ולפרקטיקות של בית הדין והמזכירות. בין העדכונים המרכזיים:

- ICC Case Connect — הצדדים והמותב מוזמנים להשתמש בפלטפורמה הייעודית לתקשורת ולשיתוף מסמכים, והמזכירות תתקשר בעיקר באמצעותה.
- שכר בוררים — התזכיר מפרט אבני דרך מנחות למתן מקדמות על שכר הבוררים, ובהן ישיבת ניהול ההליך, פסק חלקי או דיון מרכזי, ופסק סופי.

- הצעות פשרה חסויות (Sealed Offers) – המזכירות רשאית לסייע בשמירת הצעות פשרה שלא התקבלו ולהעבירן למותב רק לאחר ההכרעה בסוגיות האחריות והסכום, לצורך ההחלטה על חלוקת העלויות.
- עיכוב בהגשת טיוטת פסק – עיכוב בלתי מוצדק בהגשת טיוטת הפסק עשוי להביא להפחתה מדורגת של שכר הבוררים, בשיעורים של 5% ועד 20% ויותר, בהתאם למשך העיכוב.
- עיכוב בבדיקת טיוטת פסק – אם הליך בדיקת הטיוטה מתעכב מסיבות שבשליטת בית הדין והמזכירות, הוצאות הניהול של ה-ICC יופחתו בשיעור של עד 20%, בהתאם למשך העיכוב.

סיכום והמלצות לפעולה

השינויים אינם טכניים בלבד: הם משפיעים על בחירת המסלול הדיוני, הכנת כתבי הטענות, גילוי ניגודי עניינים, ניהול בקשות סף וסעדים דחופים, לוחות הזמנים למתן הפסק ועלויות ההליך.

מומלץ לבחון את השלכות הכללים כבר בעת ניסוח סעיף הבוררות ובשלבים הראשונים של כל מחלוקת. בפרט, יש להחליט מראש אם מסלול HEAP מתאים, להיערך לרשימות הגילוי החדשות, ולשקול לפי הצורך הכרעה מוקדמת, סעד חירום או הצעת פשרה חסויה.

משרדנו, מתוקף ניסיונו בניהול תיקי בוררות בינלאומית תחת כללי ה-ICC – הן בניסוח סעיפי בוררות מלכתחילה, והן בניהול וליווי הליכי בוררות פעילים – עומד לרשותכם לסיוע בניסוח סעיפי בוררות מותאמים, בניתוח השלכות הכללים החדשים על הסכמים קיימים, וכמובן גם בליווי וייצוג מלא של סנסוכים המתנהלים או העומדים להתנהל תחת הכללים החדשים.

עו"ד חנן סידור, שותף
מחלקת ליטיגציה

HananC@agmon-law.co.il

עו"ד שרון אלדר, שותף
מחלקת אנרגיה, תשתיות ופרויקטים

Sharon@agmon-law.co.il

סידני, אוסטרליה

50 Carrington St, NWS 2000
T. +61-2-90606206

באר שבע

גב ים, רחוב האנרגיה 77
ט. 03-6071450
פ. 08-6155780

תל אביב

מגדל אלקטרה, יגאל אלון 98
ט. 03-6078607
פ. 03-6078666

ירושלים

ישעיהו ליבוביץ 30, בניין 2
ט. 02-5607607
פ. 02-5639948